На моје формирање је утицало све што се око мене догађало, све у чему сам учествовао, а утицали су сви људи са којима сам долазио у додир. У почетку, пресудан утицај имали су моји родитељи, а потом и моја школа. Наравно, најдубљи траг је оставио рат.

Овако за "Новости" почиње причу академик Љубомир Симовић (1935) поводом ових дана изашле књиге "Памтивек" (у издању "Стубова културе"), богате фото-монографије у којој овај велики песник и драмски писац сведочи о свом животу, путовањима, савременицима...

Само неколико дана раније, објављен је зборник "Песничке вертикале Љубомира Симовића", у издању Института за књижевност, Учитељског факултета и Дучићевих вечери поезије, а из серије "Поетичка истраживања", у којој је Симовић, после Миодрага Павловића, други живи писац, а идуће године то ће бити Матија Бећковић.

Академик Симовић живи на Дорћолу са супругом Надом, са којом је у браку 52 године.

*** Где су ваша песничка изворишта: у родном ужичком крају, односно на Јеловој гори, вашем другом дому, или у Београду, крај Дунава, куда свакодневно шетате и бележите утиске?**

- Та "изворишта" налазе се свуда и у свему. Никад се не зна шта из чега може да никне и израсте. Зато ја, откад знам за себе, гледам, слушам и читам све. Све од Гогоља, Чехова, Џојса, Селина или Музила, па до графита по београдским зидовима. Ја и излоге гледам као слике и позорнице. У приликама као што је ова, неизоставно се позивам на Лешека Колаковског, који каже да "ништа није тако обично, мало, да не би заслуживало да као објекат филозофске радозналости скрене и привуче нашу пажњу". Наш Милутин Миланковић, чијим се књигама непрекидно враћам, рекао је да је наша планета, Земља, само тачка у свемиру. Али сам сигуран да се не би противио ни тврдњи да и тачка може да буде планета.

*** Од ваше четири драме, највећи успех постигло је "Путујуће позориште Шопаловић", које је преведено на готово 20 језика, и играно не само на сценама широм некадашње Југославије, него и на четири континента. Како то објашњавате?**

- Важно је да вас неко добро преведе, и да тај превод дође у праве руке. За судбину "Шопаловића" пресудан је био превод на француски, који је наручио, и у два издања штампао, Владимир Димитријевић, у својој издавачкој кући "L'Age d'Homme". За последњих двадесетак година, та драма је постављена на сцени преко 50 позоришта у Француској. Ја нисам имао ни веза ни начина да радим на толикој промоцији своје драме. Понекад ми се, међутим, чини да је за њу радила нека невероватна позоришна интернационала.

*** Као човек који је увек одговарао на изазове времена, сигурно делите општу забринутост нашом данашњом друштвеном ситуацијом. Који су разлози што смо ту где јесмо?**

- Већ 6. октобра почело је изневеравање онога што смо очекивали од догађаја 5. октобра. Све је прво почело да се оспорава, па да клизи, па да се, после убиства Зорана Ђинђића, све брже суновраћује, у правцу супротном од оног у коме смо веровали да ће Србија кренути. Данас дефинитивно можемо да кажемо да на нашој политичкој сцени нема ни странака, ни личности, који су дорасли проблемима у којима се Србија налази. Странке су предузећа за производњу и поделу власти. Политичари нас држе у перманентној предизборној кампањи, којој је подређено све. А ми смо се одавно уморили од избора на којима нема правих понуда, и на којима, у страху да не победи црно, гласамо за сиво.

*** Умножили су се они који умеју да продају "за 3 кила меса кило лука/за бачву зејтина кашичицу јода"...**

- Према званичним подацима, објављеним у штампи, ми из Аустрије, Холандије, Грчке, Македоније, Кине и Египта увозимо црни и бели лук, из Египта, Кине, Турске, Грчке и Босне увозимо пасуљ, а из Грчке, Турске и Шпаније увозимо краставце, из Холандије, Грчке, Македоније и Немачке увозимо шаргарепу! Наша сељачка и пољопривредна земља увози оно што би могла да извози. Пошто се наша села све брже празне и

пропадају, власт се увелико бави подизањем Потемкинових села. Наша фудбалска лига се зове Суперлига, наши политичари Србију проглашавају лидером региона. Лидер и супер - то су, у нашем случају, речи без покрића.

*** Сведоци смо велике разочараности и у политику, у странке, у власт и опозицију. Постоји ли неки могући излаз?**

- Не зависи све само од политичара. Зависи и од бирача. Не знам зашто пажљивије не пратимо шта нам политичари говоре и обећавају а шта од онога што су обећали испуњавају. Не знам зашто оно што нам говоре данас не упоређујемо са оним што су нам говорили јуче. Неки политичар, на пример, тако радикално промени своју политику, да се та промена, без претеривања, може упоређивати са операцијом промене пола. Човек у болницу уђе као мушкарац, изађе као жена, а бирачи не примете никакву промену. И иду за њим - то јест, за њом - у правцу супротном од оног у коме их је водио јуче.

*** Очигледно, поставља се и питање стања свести у нашем друштву?**

- Стање свести зависи и од чињенице да данас у Србији имамо преко милион неписмених. При том не треба занемарити ни неписменост писмених, чији је утицај на стање свести можда и већи, и погубнији. Ми, међутим, више пажње обраћамо на стање свести наших суседа, него на стање наше сопствене свести. Ругали смо се Хрватима када је Тајчи певала "Данке, Дојчланд", презирали смо косовске Албанце када су у Приштини подизали споменик Клинтону, а не видимо да се "на нашем највећем стадиону" деца мајке Србије масовно бацају у наручје "матушке Русије"!

*** Обављена преко леђа обичних људи, транзиција има за последицу преовлађујуће осећање немоћи и апатије. Да ли у таквим околностима екстремно радикалне идеје могу да буду опасан мамац?**

- На нашој политичкој сцени, иначе врло специфичној, имамо највећи могући распон најнеочекиванијих идеја и потеза, од перформанса са усисивачем за прашину, до драматичних штрајкова. Иако су ти потези понекад толико различити да се не могу упоређивати, није тешко препознати да их диктира иста амбиција.

*** И у овим данима великог празника не можемо а да не приметимо како је све више оних који се изјашњавају као убеђени верници, а све је више непочинстава у дубоком нескладу са основним хришћанским начелима. Како објаснити тај парадокс?**

- Нема ту никаквог парадокса. Једноставно, свако се понаша у складу са својим знањем и образовањем, са својим моралом, и својим духовним или материјалним потребама. Неко веру схвата као моду, неко религију брка са политиком, а можда понеко чита и "Нови завет".

*** Критичари су једнодушни у запажању да је распон тема и мотива у ваших песмама јединствен у српској поезији. Од тог обиља, шта вам је лично најближе?**

- За мене је најбитније оно што повезује све те области и све те нивое, и што све, и библијске текстове, и митове, и историју, и свакодневицу, и универзално, и локално, доводи у исту раван.

ОПСЕДНУТОСТ РАТОМ

Када је почео Други светски рат, био сам у предшколском узрасту, а у том узрасту мозак је изузетно пријемчив. Слике из рата памтим као да сам имао камеру у глави - наставља причу саговорник. - Памтим улазак Немаца у Ужице, повлачење Југословенске војске, памтим немачке "штуке" и завијање њихових сирена приликом бомбардовања пушкаре - фабрике оружја - у Ужицу. Сећам се трезора Народне банке, у којима смо се 1941. крили од бомбардовања. Мама, брат и ја смо из тих трезора изашли само неколико минута пре него што ће у њима грунути она експлозија у којој је изгинуо силан свет. Памтим окупацију, полицијски час, смотру четничког коњичког ескадрона испред Гимназије, памтим чак и жену која им је служила слатко и воду. Памтим, на Житној пијаци, спектакуларну комеморацију љотићевцима изгинулим у Сечој Реци, у борби против четника. Памтим и батине које сам, због те комеморације, добио. Тата ме је послао да купим новине, а ја сам, уместо да се одмах вратим кући, на Житној пијаци остао сатима гледајући бубњеве и добоше пресвучене црном чојом, коње у црној опреми и са црним перјаницама, џиновске свеће и црне униформе. Сећам се непрегледних ескадрила англоамеричких авиона који су, враћајући се са бомбардовања нафтоносних поља у

Румунији, сатима прелетали изнад Ужица. Бомбардујући немачке колоне које су се повлачиле из Грчке, ти авиони су бомбардовали град. Много од свега тога сам описао у књизи "Ужице са вранама", и у неким другим текстовима. То објашњава моју опседнутост ратом у низу књига: "Шлемови", "Видик на две воде" , "Игла и конац", "Источнице"...

ЧИКА ЈОВА И ХАЈДУК ЧАРУГА

Више се ни сам не сећам кад сам написао прве стихове. Знам само да су две прве књиге стихова које сам прочитао биле књиге Змајевих песама, "Чика Јова српској деци", коју сам добио као награду "за одлично учење и примерно владање", на крају првог разреда основне школе, а да је у другој неки непознати аутор у римованом десетерцу опевао злочин и смрт хајдука Чаруге, који је харао по Славонији. У тој неугледној књижици биле су и фотографије са егзекуције Чаруге и његових другова.

ПЧЕЛА У ЧАШИ

У истој мери као и драматични догађаји из рата, за мене су незаборавне биле неке сцене из свакодневног живота. Сумрак у коме светли жар из пегле, док мама пегла веш, или мирис погаче која се, обложена купусним листовима, пече у рерни. Памтим и мир летњих поподнева, у којима се чује како зуји пчела у чаши. Ту пчелу сам касније унео у "Путујуће позориште Шопаловић".

(Драган Богутовић, Вечерње новости)